

Παριστάνων πάντοτε τὸν Robert le Diable. ἔχει πραγματικῶς ὥραια μέρη τὸ μελόδραμα τοῦτο, καὶ κυρίως τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀποτελεῖ ὁ χορὸς τῶν καλογραιῶν. Δὲν δύνανται νὰ ἴδῃ τις διὰ τῶν διόπτρων πλέον ἀκόλαστον πρᾶγμα. Ὁ Λαβζοσπέρ εἶναι ἐπίσης ὥραλος· συγχάζουν εἰς αὐτὸν ὅπως ἴδουν τὸν πώγωνά του, καὶ οὕτως εἰσπράττει ἀρκετά. Ροβέρτος ὁ διάβολος δὲν θὰ εὐδοκίμησῃ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐνέκα τῶν ἐπιτολαίων τούτων προτερημάτων του, ἐξ ὧν ἡ ἐπιτυχία του προέρχεται. Λέγουσι δὲ ὅτι ἡ βασίλισσα, ἥτις εἶναι εὐλαβὴς, προτίθεται νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν παράστασιν τοῦ μέρους τῶν καλογραιῶν. Ἐάν τοῦτο γίνῃ ὁ Κ. Μέγερμπερ θὰ μεταβῇ εἰς Βερολίνον. Ἰδοὺ λοιπὸν δύο ἀνταγωνισταί, τοὺς ὁποίους δὲν πρέπει νὰ φοβώμεθα πλέον. Ταῦτα λέγων νομίζω ὅτι διερμηνεύω τὰς ιδέας δολοκλήτου τῆς πόλεως τῶν Παρισίων. Ἰπῆρχεν ἀκόμη, ἐν καταφύγιον ἡ Βωβὴ τῶν Πορτίκων, ἀλλ' ἀπὸ τῆς τρομερᾶς τῆς Λυδῶνος ἐπαναστάσεως τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου ἀπέσυρον τὸ μελόδραμα τοῦτο ἐκ τοῦ προγράμματος. Ἐννοεῖς λοιπὸν ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παρασταθῇ ἡ Βωβὴ τῶν Πορτίκων. Σκοπεύουν νὰ παραστήσουν ἐκ νέου τὸν Ἀλαδίνην, διότι εἰσέπραττον ἀρκετὰ μὲ τὸν περιστερφερόμενον ἡλιόν του καὶ μὲ τὴν δεσποσύνην Ζαβουρέκ, ἥτις ἐφαλλε θαυμασίως.

Προσέλθετε χορεύτρια· ἔδω ἀγαπηταί,

Προσέλθετε τῆς καλλονῆς καὶ σεῖς οἱ ἐρασταί.

Ἄλλ' ἡ ἐπανάληψις αὕτη δὲν θὰ φέρῃ κέρδη. Θέλουν νέα ἔργα· δὲν ὑπάρχουν πλέον νέα εἰς τὴν οἰκουμένην; Ἰδοὺ ἡ ἐρώτησις τῶν Παρισινῶν.

Ὅθεν ἔλθε καὶ ἡ Κλεοπάτρα σου θὰ ὑποδεχθῇ μὲ ἐνθουσιασμόν.

Ἐγὼ δὲν κάμνω τίποτε καὶ βαδίζω εἰς τὸ χειρότερον, διότι ἡ πολιτικὴ καταστρέφει τὴν τέχνην. Αἱ ὑπουργικαὶ κρίσεις ἀμιλλῶνται μὲ τὰς τῶν θεάτρων. Ἡ ἐργασία μου ἤδη συνίσταται εἰς τὸ νὰ ζωγραφίζω πρόσωπα, τὸ δὲ ἀριστοτέργημά μου διὰ τὸ ὅποιον ἐδαπάνησα πολλὰ χρήματα, ὁ Ἀχιλλεὺς θρητῶν τὸν Πάτροκλον δὲν ἐπώληθ'· δύο ἀγοράσται παρουσιάστησαν μέχρι τοῦδε, ἀλλ' ὅ μὲν τούτων μοι εἶπεν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ζωγραφίσω τὸν Πάτροκλον γυμνόν, ὁ δὲ τὸν Ἀχιλλεὺς ἐνδεδυμένον. Ἐχάθη ἡ καλκισθησὶς Θεομοῦ τοῦ βαίνοντος! ὁποῖος χρυσοῦς αἰὼν ὅταν ὁ μέγας ζωγράφος Δαβὶδ ἐνέδωκε τὸν Λεωνίδα ἀπλὴν περικεφαλαίαν καὶ τὸν ἐπῶλε εἰς τὴν Κυβένην.

ἀντὶ ἑκατὸν χιλιάδων φράγκων· ὁ διευθυντὴς καὶ Κ. Φορβὴν δὲν ἀγοράζει· εἰμὴ τὰ ἐρείπια τῆς Παλμύρας, καὶ ὅταν τις τῷ προσφέρῃ ἀποποιεῖται, διότι ὡς λέγει δὲν ὑπάρχει ἀρκετὸν κίτρινον ὑπὸ τοῦς θόλους.

«Σὲ περιμένω καὶ φλέγομαι ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ σοὺ κάμνω τὴν εἰκόνα σου καὶ τὴν τῆς ὥραιας φουρναρίνας σου, φίλτατέ μου Ῥαφαήλ τῆς μουσικῆς. Ἐνοικίασα μὲ πίστωσιν ἐν κλειδοκῦμβαλον.

ὁ ἀτυχὴς ἀλλ' ἀφοσιωμένος φίλος σου
ΣΑΝΔΕΡ.»

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ἥτις περιέχει εἰκόνα ἀρχόντως πιστὴν τοῦ ἔτους 1834, ἔσχε σπουδαίαν ἐπιδρῶν ἐπὶ τῆς ζωγραφικᾶς φαντασίας τοῦ Λεοντῆ, καὶ τὸ ὀλίγον ἀργύριον ὅπερ τῷ ἐναπελείπετο ὠρίσθη διὰ τὸ εἰς Παρίσιος ταξιδεῖον. Τὴν φορὰν ταύτην ἡ Κλεοπάτρα του δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ εὕρῃ τὸν ἥλιον τῆς Αἰγύπτου εἰς τὴν στιλπνότητά τῶν θόλων τοῦ θεάτρου τῶν Παρισίων.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ προσεχές).

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΑΣΤΡΟΝΟΜΟΣ

H

Ο BENJAMIN BANNEKER.

Ὁ ἀδελφικὸς πόλεμος ὅστις ἔληξεν οὐ πρό πολλοῦ ἐν τῇ Ἀμερικῇ, ἤθελεν εἰσθαὶ ἀνεξήγητος δι' ἐκείνους οἵτινες πιστεύουσι τὴν ἐπέμβασιν τῆς θείας Προνοίας ἐν τοῖς ἀνθρωπίνους πράγμασιν, ἂν δὲν ἀπεπερατοῦτο διὰ μεγάλου ἀποτελέσματος, διὰ τῆ χειραφετήσεως διλονότι μιᾶς φυλῆς μετὰ πολλῶν αἰώνων δουλείαν· τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο προβλέπετο ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων ὅπως προλάβωσιν αὐτὸ ἢ τοῦλάχιστον ὅπως τὸ ἀναβάλλωσι καὶ διὰ τοῦτο ἀγωνιζομένων παντοιοτρόπως νὰ δικαιωσῶσι τὴν κοινὴν πρᾶξιν ὅτι οἱ μαῦροι ἐκ κατάρας τοῦ Θεοῦ κατὰ τῶν υἱῶν τοῦ Χάμ φύσι εἰσὶν ἀνεπίδεκτοι ἠθικῆς βελτιώσεως. Ἐπικαλούμενοι οὗτοι τὴν Βίβλον καὶ τοὺς ἐθνικοὺς χρόνους, ἐξήγον ὅτι οἱ μαῦροι προωρίσθησαν νὰ ὦσι διὰ παντός δοῦλοι καὶ βλέποντες εἰς ἀρχαία μνημεῖα τὴν μορφήν μαύρου αὐτοσσοδέτου ἐπὶ φῶνουν· εἰδοὺ, πρὸ ἀμνημονεύτων αἰώνων ἡ φυλὴ αὕτη ἦτο δεσμευμένη δι' αὐτοσσεων. Ἀλλὰ τί ἤθελον εἰπεῖ οἱ ταῦτα ἰσχυριζόμενοι ἂν ἐμάνθανον ὅτι καὶ οἱ προπάτορες αὐτῶν Σάξωνες, ἦσαν δοῦλοι καὶ ἐν τοῖς ἀρχαίοις ἀναγλύφους παρίστανται φέροντες τὸν κρίον περὶ τὸν πράχλον; Ἡ

δουλεία ὑπῆρξε τὸ φυσικὸν ἀποτέλεσμα τῆς πα-
τριάρχικῆς ἐποχῆς, ἀλλὰ δι' αὐτὸ πρέπει κυρίως
νὰ καταργηθῇ, διότι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διεδέξα-
το ἡ τῆς ἐλευθερίας καὶ δημοκρατικῆς ἰσότητος.
Καὶ καταργηθήσεται βεβαίως, τάχιον δὲ ἢ βρά-
διον ὁ μαῦρος ἀνάγκηται ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τῶν
ἀνθρωπίνων φυλῶν τὴν ἀρμόζουσαν αὐτῇ τάξιν.

Ἡ φυλὴ τῶν μαύρων ἔσχε τοὺς ἥρωας καὶ
τοὺς ἐπιστήμονας αὐτῆς, τοὺς τεχνίτας καὶ τοὺς
βιομηχάνους τῆς, ὁ δὲ ἀριθμὸς αὐτῶν θέλει αὐ-
ξῆσαι, ὥστε ἡ φυλὴ ἐκείνη ἀπελευθερωθῇ. Τότε
καὶ οἱ μαῦροι ἐξουσιν, ὥς οἱ λευκοί, τὸ Πάνθεον
αὐτῶν, ἐν τῷ ὁποίῳ βεβαίως ἡ προτομὴ τοῦ Βε-
νιαμὶν Βαννέκερ, τὸν ὁποῖον ἐξύμνησεν ὁ Ἰεφερ-
σὼν ἐν τῇ Ἀμερικῇ καὶ ὁ Κονδορσὲ ἐν Εὐρώπῃ,
θέλει κατέχει τὴν πρωτίστην θέσιν.

Ὁ Βενιαμὶν Βαννέκερ ἐγεννήθη ἐν τῇ κομητείᾳ
τῆς Βαλτιμώρης, ἐγγὺς τῆς κώμης Ἑλλικοτ-Σμίλ,
τῷ ἔτει 1732. Ὁ πάππος αὐτοῦ καὶ ὁ πατὴρ εἰ-
χον γεννηθῇ ἐν τῇ Ἀφρικῇ, καθὼς καὶ ἡ μάμμη
αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ, ὥστε οὐδὲ σταγόνα αἱματος
οὕτως εἶπεν λευκοῦ εἶχεν εἰς τὰς φλέβας του. Ἡ
μήτηρ τοῦ Βενιαμὶν διεκρίνετο ἐπὶ εὐφυΐᾳ εἰς
δὲ τῶν ἀνεψιῶν τῆς ὁ Βρηνβοῦργ Μόρτων ἐκέκτι-
το μεγάλην καὶ ὀρμητικὴν εὐγλωττίαν, ἥτις τὸν
εἶχε καταστήσει περιβόητον ἐν τοῖς περιχώροις.
Διηγοῦνται περὶ αὐτοῦ ὅτι μιᾷ τῶν ἡμερῶν εἶχε
μεταβῆ εἰς ἐκλογικὴν τινα περιφέρειαν τῆς Βαλ-
τιμώρης ἵνα ψηφοφορήσῃ, διότι μέχρις οὐ πρὸ πολ-
λοῦ καὶ οἱ μαῦροι ἰδιοκτῆται εἶχον τὸ δικαίωμα
τῆς ψήφου· ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος τὸ δικαίωμα
ἐκεῖνο τοῖς εἶχεν ἀφαιρεθῇ. ὅτε δὲ ὁ Μόρτων, ἀ-
γνοῶν τὸ τοιοῦτο, προσῆλθεν ἵνα καταθέσῃ τὴν
ψήφον του, τῷ ἐμποδίσθη ἡ εἰσόδος. Ἀγανακτή-
σας ἐκ τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης ὁ Μόρτων ἀνέ-
βη εἰς τὸ κατώφλιον μιᾶς θύρας καὶ ἐκεῖθεν ἐξε-
φώνησεν ἐνώπιον πολυαριθμοῦ ἀκροατηρίου λόγον
λίαν εὐγλωττον, ὅστις καὶ προφητικὸς δύναται νὰ
κληθῇ. «Ὁ νόμος οὗτος, εἶπεν, εἶνε φανερά ἀντίφα-
σις τοῦ ἀξιώματος ἐκείνου, ὅπερ οἱ πατέρες σας
προυκλήρυξαν ἐν τῇ διακηρύξει τῆς ἀνεξαρτησίας
τῶν καὶ τὸ ὁποῖον ἡλπίζον νὰ ἐμπεδώσωσι ἐντὸς
μικροῦ ἐν τῇ γενικῇ ἐλευθερίᾳ. Ἡ λοιπὸν ἡ ἀντί-
φασις αὕτη θέλει ἀρθῇ ἢ ἔσεται ἀναποφεικτως
πληγὴ αἱματηρῶν ἐπαναστάσεων.» Τὸ πλῆθος ἔχει-
ροκρότητος τοὺς λόγους καὶ διεμαρτυρήθη κατὰ
τοῦ ἀδίκου νόμου.

Ὁ μαῦρος ῥήτωρ ἦτον, ὥς εἶπομεν, ἀνεψιὸς τῆς
μητρὸς τοῦ Βενιαμὶν Βαννέκερ. Ἡ γυνὴ αὕτη

ἦτο τοσοῦτον ζωηρὰ καὶ ἀκάματος, ὥστε ἐβόο-
μακοντούτης οὔσα ὑπερέβαινε τὰς ὄρνιθας εἰς τὸν
δρόμον. Ὁ σύζυγός της ὅστις ἦτο δούλος ὅτε τὴν
ἐνυμφεύθη, ἀξηγόρασε μετ' οὐ πολὺ τὴν ἐλευθε-
ρίαν του· τότε δὲ ἡγόρασαν ἀγρὸν στρεμμάτων
τῶν, παραχωρηθέντα ὑπὸ τοῦ Ριχάρδου Ζίρτ εἰς
τὸν Ροβέρτον Βαννάκη καὶ εἰς τὸν πενταετῇ τότε
υἱὸν τοῦ Βενιαμὶν Βαννάκη (οὕτως ἐγγράφοντο
τότε οἱ Βαννέκερ) τῇ 40 Μαρτίου 1738 ἀντὶ ἐ-
πτακισχιλίων λιβρῶν καπνοῦ. Ὁ τόπος εἰς τὸν
ὁποῖον ὁ Βενιαμὶν ἐγεννήθη, ἦτο σχεδὸν ἔρημος,
διότι, τῷ 1732, ἡ Βαλτιμώρη συνέκειτο ἐκ δε-
καπέντε ἢ εἰκοσι μὲν οἰκιῶν ἢ μᾶλλον πενιχρῶν
καλυθῶν.

Εἰς τοιαύτην λοιπὸν οὐχὶ τόσῳ ἐπιζηλον κοινω-
νικὴν κατὰστασιν ἐγεννήθη καὶ ἡξήσεν ὁ νέος Βε-
νιαμὶν, προωρισμένος βεβαίως ὦν νὰ συνδράμῃ
τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀμαθεῖς γονεῖς του εἰς τὴν
καλλιέργειαν τῆς ἐπαυλείας τῶν· ἀλλ' ὅτε ἐπλη-
σίασεν εἰς τὴν ἀνδρικὴν ἡλικίαν, ἐφοίτησεν εἰς
τί σχολεῖον ἐν τοῖς περιχώροις, ἔνθα ἔμαθε τὴν
ἀνάγνωσιν, τὴν γραφὴν καὶ τὰς τέσσαρας τῆς ἀ-
ριθμητικῆς πράξεις, ὅτι δηλονότι ἐν ταῖς με-
σημβριναῖς ἐπαρχίαις τῆς Ἀμερικῆς οὐδὲ σήμερον
διδάσκονται οἱ δούλοι. Τὰ ὀλίγιστα ταῦτα δὲν
ἐξήρκειν εἰς τὴν φιλομαθῆ τοῦ Βενιαμὶν φύσιν,
ὅστις ἀλλάζας διδάσκαλον ἀνέπτυξε περισσότερον
τὰς γνώσεις του, καὶ τοι ἠναγκασμένος ὦν διὰ
τῆς ἐργασίας του νὰ πορίζηται τὰ πρὸς τὸν βίον.
Κοινῶς θεωρεῖται ἐν τῇ προκαταρκτικῇ παιδείᾳ ὅτι
οἱ μαῦροι ἐπιδίδουσι πλεον τῶν λευκῶν, ἀλλὰ
φθάσαντες εἰς τὴν ὑψηλοτέραν μάθησιν, δὲν δύ-
ναι εὐκόλως νὰ ἀντιληφθῶσι τῆς παιδείας, ἀ-
νεπίδεκτοι αὐτῆς ὄντες. Ἄν ἡ παρατήρησις αὕτη
ἔχῃται ἀληθείας, οὐδόλως ὅμως δύναται νὰ ἐφαρ-
μοσθῇ εἰς τὸν Βενιαμὶν Βαννέκερ, τοῦ ὁποῖου
τὸ πνεῦμα ἀνεπτύχθη καὶ ταχέως καὶ ἀνευ οὐ-
δεμιᾶς βραδύτητος.

Ὅτε διήγειρεν ἀφῆνης τὸν θαυμασμὸν τῶν ἀ-
γραμμάτων γειτόνων του μὲν ἦγε τὸ τριακοστὸν
τῆς ἡλικίας ἔτος· κατεσκεύασε δηλαδὴ ὥρολό-
γιον, τοῦ ὁποῖου τὰ ἐλαττήρια ἦσαν πιθανῶς τὰ
πρῶτα ἐν Ἀμερικῇ κατασκευασθέντα. Τὸ ὥρο-
λόγιον τοῦτο ἐποίησεν ὁ Βαννέκερ τόσον ἐπιτη-
δεῖως, χροῦμενος ὁμῶς ἐτέρῳ ὥς προτύπῳ, ὥστε
εἰς περιφέρειαν πεντήκοντα μιλίων πῦλεις ἐκέ-
κμητο ὥρολόγιον τοσοῦτω τέλειον. Τὸ δὲ ἔργον
του τοῦτο ἔσχε μεγίστην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς τύχης
τοῦ νέου Βενιαμὶν, διότι ἐφείλκετο τὴν προσοχὴν

τῆς οἰκογενείας Ἑλλικὸτ, ἥς μέλη τινα κατείχον εὐρείας γνώσεις μηχανικῆς καὶ ἐσπύσαν νὰ ζητήσωσι τὸν μαῦρον τεχνίτην καὶ τῷ προσφέρωσιν ὅ,τι ἐκείνος οὐδ' ἐφικνέζετο κἄν. Ἐν ἔτει 1789 ὁ Βενιαμὶν ἔλαβε παρὰ τοῦ Γεωργίου Ἑλλικὸτ τοὺς Πίνακας τοῦ Μάγισρ, τὴν Ἀστρονομίαν τοῦ Φεργούσιου καὶ τοὺς σεληνιακοὺς πίνακας τοῦ Λεδβέτερ· πρὸς δὲ τούτοις διάφορα ἀστρονομικὰ ἐργαλεῖα, τὰ ὅποια συνάδευεν ὁ ἀποστέλλων διὰ τῶν ἀναγκαίων τῆς χρήσεως αὐτῶν ὀδηγιῶν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ ἀστρονομία κατέστη τὸ κύριον μέλημα τοῦ Βενιαμὶν καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς του· ὅπως δὲ δυνηθῇ ἀνετώτερον νὰ ἐνασχοληθῇ περὶ τὴν σπουδὴν τῆς ἐπιστήμης ταύτης ἀπεφάσισε νὰ ζῇ μαμονωμένος εἰς τι εἶδος ἡσυχαστηρίου καὶ ἐπειδὴ ἦν ἄγαμος, ἐβίου ἀμερίμως ἐκ τῆς ἐπζύλευς, ἣν οἱ γονεῖς του θανόντες τῷ εἶχον καταλίπει, τὴν μὲν ἡμέραν καλλιεργῶν αὐτὴν, τὴν δὲ νύκτα δαπανῶν πολλὰς ὥρας περὶ τὴν ἔρευναν τῶν οὐρανίων σωμάτων.

Ἀλλὰ ἀδύνατον εἶνε τὰ ἔξοχα πνεύματα νὰ διαφύγωσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τὸν φθόνον. Ὅταν οἱ τέως φίλοι του δὲν τὸν ἐβλεπον πλέον τοσοῦτον συνεχῶς εἰς τοὺς ἀγροὺς, τὸν κατηγορήσαν ὡς ὀκνηρὸν, ὅταν πάλιν τὸν ἐβλεπον κοιμώμενον τὴν ἡμέραν ὥρας τινὰς ἔνα τὴν νύκτα ἐπισκοπήσῃ τὸν οὐρανόν, τὸν ἐνέπαιζον ὡς ὑπνηλὸν καὶ εὐήθη. Ἐνὶ λόγῳ μικρὸν κατὰ μικρὸν τὸν εὖρον τοσοῦτον εἰδεχθῆ καὶ ἀποτρόπαιον, ὥστε συστηματικῇ καταδιωξίς ἡγέρθη κατ' αὐτοῦ. Εἰς σημειωματῆριον δὲ τι ἰδιόγραφον αὐτοῦ τῆς 18 Δεκεμβρίου 1790 ὑπῆρχεν ἡ ἐπομένη σημείωσις, δεικνύουσα τὰς διαθέσεις τῶν ἐχθρῶν του.

«Ὁ . . . μ' εἶπεν ὅτι ὁ . . . ἔκλεψε τὸν ἵππον καὶ τὸν μανθῦν μου καὶ ὅτι ὁ ῥηθείς . . . σκοπεύει, δοθείσης εὐκαιρίας, νὰ μὲ δολοφονήσῃ. Ὁ . . . μὲ συνεβούλευσε νὰ μὴ δέχωμαι κανένα νύκτωρ ἐν τῇ οἰκίᾳ μου.»

Τὰ ὀνόματα ἦσαν ἐν τῇ πρωτοτύπῳ ὀλογράφως γεγραμμένα· ἀλλ' ἔπειτα ὁ Βαννέκερ τὰ ἔσβεσεν ἐπιμελῶς, ὡς εἰ δὲν ἤθελε νὰ ἀναδεχθῇ τὴν εὐθύνην πραγμάτων λίαν δυσapoδείκτων.

Ὅταν ὁ Βενιαμὶν εὐρέθη κάτοχος τῶν βιβλίων, περὶ ὧν εἶπομεν, ἀπεφάσισε νὰ συντάξῃ ἐν ἡμερολόγιον· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτο ἔργον δὲν ἦτο τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅσῳ τὴν σήμερον εὐχολον, ὅτε ὑπάρχουσιν ἀκριβεστάτοι χρονολογικοὶ πίνακες. Ὁ Βαννέκερ συνέταξε τοὺς ἰδικούς του μετὰ μεγίστης εὐχερείας καὶ ὅτε ὁ Γεωργίος Ἑλλικὸτ τῷ ἔπεμψε

ἀστρονομικούς τινας πίνακας, ὁ αὐτομαθὴς ἀστρονόμος εἶχεν ἤδη ὀλοσχερῶς περατώσει τοὺς ἰδικούς του, δι' ὧν κατεδείκνυε πολλὰ λάθη ἐν τῇ Ἀστρονομίᾳ τοῦ Φεργούσιου καὶ ἐν τοῖς Ἀστρονομικοῖς πίναξι τοῦ Λεδβέτερ.

Ἐν ἔτει 1792 ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ἡμερολόγιον τοῦ Βαννέκερ. Τὸ ὄνομα τοῦτο τέως ἄγνωστον, ἤρξατο περιβαλλόμενον λαμπρότητά τινα καὶ τὸ ἐπὶ ἐτος οἱ τυπογράφοι Γοδδάρ καὶ Λυξάλ ζητήσαντες ἐδημοσίευσαν νέον αὐτοῦ ἡμερολόγιον, ἐν ἀρχῇ τοῦ ὁποίου προέταξαν βιογραφικὰς τινὰς σημειώσεις περὶ τοῦ μαύρου ἀστρονόμου.

«Εἴμεθα εὐτυχεῖς, ἔλεγον οἱ ἐκδόται ἐν τῷ προλόγῳ αὐτῶν, δυνάμενοι νὰ προσφέρωμεν εἰς τὸ κοινὸν πρᾶγμα τι ὅπερ θεωρητέον ὡς φαινόμενον, ἥτοι ἡμερολόγιον ἀκριβὲς συντεταγμένον ὑπὸ ἐνὸς μαύρου. Κολακευόμεθα δὲ ὅτι τὸ φιλόανθρωπον κοινὸν θέλει ἀποδεχθῆ τὸ ἔργον ἡμῶν οὐχὶ μόνον διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἀξίαν (ἣν ἄλλως ἀνεγνώρισαν οἱ ἐπισημότεροι ἀστρονόμοι τῆς Ἀμερικῆς, ἐν οἷς καὶ ὁ περικλεὴς Ρίτερχους) ἀλλὰ δι' αὐτὰ τὰ αἰτία, ἅτινα ἠνάγκασαν τοὺς ἐκδότας νὰ προτιμήσωσιν αὐτὸ παντός ἄλλου, διὰ τὴν ζωηράν δηλονότι ἐπιθυμίαν των τοῦ νὰ ἐξαγάγωσιν ἐκ τῆς ἀφανείας ἓνα νοῦν δαιμόνιον καὶ διαψεύσωσι πρόληψιν τινα ἥτις ἀπὸ πολλῶν αἰώνων ὑπάρχει κατὰ τῶν μαύρων.»

Ὁ Βαννέκερ κατενόει ἄριστα ὁποῖαν ἐπιβρόχην ἡ φήμη αὐτοῦ ἐδύνατο νὰ ἐξασκήσῃ ἐπὶ τῆς τύχης τῶν ὁμοφύλων του, καὶ μ' ὅλον ὅτι ἀείποτε διεκρίθη ἐπὶ μετριοφροσύνῃ, ἐκαυχᾶτο ὅμως πάντοτε ἐπὶ τῇ συμπαθείᾳ ἣν τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐφείλκυον ὑπὲρ τῆς Ἀφρικανικῆς φυλῆς. Ἐν τοιοῦτῳ πνεύματι ἔγραψε πρὸς τὸν Θωμᾶν Ἰεφερσῶνα, γραμματέα τότε τῆς ἐπικρατείας ὑπὸ τὸν Οὐασινγκτῶνα, πέμπων αὐτῷ ἐν ἀντίτυπον τοῦ ἡμερολογίου του. Ἰδοὺ δὲ τί τῷ ἀπήντησεν ὁ Ἰεφερσῶν.

«Σὰς εὐχαριστῶ εἰλικρινῶς διὰ τὴν ἐπιστολήν σας τῶν 19 Ἰσταμένου καὶ διὰ τὸ ἡμερολόγιον, ὅπερ μοι ἐπέμψατε. Οὐδεὶς εἶναι εὐτυχέστερος ἐμοῦ, δυνάμενον νὰ βεβαιώσω, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀποδεικνύετε ὅτι ἡ φύσις παρέσχεν εἰς τοὺς μαύρους ἀδελφούς μας, προτερήματα ὅμοια πρὸς τὰ τῶν ἐτέρου χρώματος ἀνθρώπων, καὶ ὅτι ἂν δὲν ἐκαλλιέργησαν αὐτά, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν κακὴν ζῶν τὴν ὁποίαν διαχρυσῶσιν ἐν τε τῇ Ἀφρικῇ καὶ ἐν τῇ Ἀμερικῇ. Δύναμαι δὲ ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ νὰ ὁμολογήσω ὅτι οὐδεὶς εὐχεται πλέον ἐμοῦ καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ συντελέσῃ ὑπὲρ τῆς καταπαύσεως

τῆς κτηνωδίας εἰς ἣν ἀπὸ πολλοῦ χρόνου καὶ ἐνεκα περιστάσεων, τὰς ὁποίας ἄς μοι ἐπιτραπῇ νὰ ἀντιπαρέλθω, διατελεῖ ἡ φυλὴ αὕτη. Ἐλαβον τὴν ἐλευθερίαν νὰ πέμψω τὸ ἡμερολόγιόν σας πρὸς τὸν Κ. Κονδορσέ, γραμματέα τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν ἐν Παρίσις, καὶ μέλος τῆς φιланθρωπικῆς ἐταιρείας, διότι τὸ θεωρῶ ὡς ἐγγραφὸν δυνάμενον νὰ δικαιολογήσῃ τοὺς μαύρους κατὰ τῶν προλήψεων, ἃς μέχρι τοῦδε ἔχουσι τινες κατ' αὐτῶν.»

Ὅτε τὸ ἡμερολόγιον ἐκεῖνο ἐξεδόθη, ὁ Βαννέκερ ἤγε τὸ πεντηκοστὸν ἑννατὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, καὶ ἐδέξατο τὰ μαρτύρια τῆς ὑπολήψεως ὅλων τῶν σοφῶν τῆς Ἀμερικῆς. Ἐν ἔτει 1789 μετὰ τὴν παραδοχὴν τοῦ συντάγματος, διορισθείσης ἐπιτροπῆς ὅπως χαράξῃ τὰ ὅρια τῆς Κολομβίας, προσεκλήθη καὶ ὁ Βαννέκερ νὰ λάβῃ μέρος εἰς αὐτήν· καίτοι δὲ οἱ ἐπιτροποὶ τὸν μετεχειρίζοντο ὡς ἴσον, οὗτος ὅμως ἐδείκνυε μετριοφροσύνην μεγίστην, οὐδέποτε συγκατατεθεὶς νὰ καθίσῃ εἰς τὴν αὐτὴν μετ' ἐκείνων τράπεζαν.

Ὁ Βαννέκερ ἐξηκολούθησε συντάσσειν καὶ δημοσιεύειν τὰ ἡμερολόγια αὐτοῦ μέχρι τοῦ 1802, ἐκτὸς δὲ πολυαριθμῶν καὶ πολυτίμων περὶ ἀστρονομίας καὶ μαθηματικῆς σημειώσεων, ὅσαι εὑρέθησαν μεταξὺ τῶν ἐγγράφων του, ὑπῆρχον καὶ τινες, ἐξ ὧν καταδεικνύται ὅτι ἐκέκμητο ἀρκούντως ἐπιστημονικὰς γνώσεις. Παραθέτομεν δέ τινας ἐκ τῶν σημειώσεων ἐκείνων.

»27 Αὐγούστου 1797. Ἡμην ὄρθιος πρὸς τῆς θύρας μου ὅτε ἤκουσα κρότον πυρεβόλου καὶ μετὰ πέντε ἢ ἑξ δευτερόλεπτα, μία ἢ δύο μολυβδίδες ἔπεσαν ἐν τῇ οἰκίᾳ μου. Ἐκ τούτου ἄρα φαίνεται ὅτι ὁ ἥλος φέρεται ταχύτερον τῆς σφαίρας τοῦ τηλεβόλου.»

»23 Δεκεμβρίου 1790. Περὶ τὴν τρίτην ὥραν τῆς πρωῒας ἤκουσα κρότον καὶ ἠσθάνθην κλονισμὸν, ὅμοιον πρὸς ἐκεῖνον ὃν προξινεῖ δυνατὸς κεραυνός. Ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐδὲν νέφος παρετήρησα· ἔπεται λοιπὸν ὅτι μέγας σεισμός συνέβη εἰς τι μέρος τῆς σφαίρας.»

Κατὰ δὲ Ἀπρίλιον τοῦ 1800 ἔγραφε.

«Κατὰ πρῶτον, δεκαεπταστῆς ἔην παρετήρησα τῷ 1749 μέγιστον ἀριθμὸν ἀκρίδων, ὅτε δὲ τὰς εἶδον ἀναβαινούσας κατὰ χιλιάδας ἐπὶ τὰ δένδρα ἐπίστευον ὅτι θὰ καταδροχθίσωσι τοὺς καρποὺς τῆς γῆς, καὶ θὰ προξενήσωσι πείναν εἰς τὸν τόπον· τούτου ἐνεκα ἠρξάμην νὰ τὰς φονεύσω, ἀλλ' ἐπέστην ἐντὸς μικροῦ ὅτι αἱ προσπᾶθαι μὲν ἦσαν

ἄγονοι. Μετὰ δεκαεπτὰ ἔτη, ἦτοι τῷ 1766 ἐφάνησαν ἐκ νέου αἱ ἀκρίδες· φρονιμώτερος δὲ τότε ἔην, διότι ἤγον τὸ τριακοστὸν τέταρτον τῆς ἡλικίας ἔτος, δὲν προσεπᾶθησα νὰ τὰς καταστρέψω, διότι ἐγνώριζον ὅτι δὲν ἦσαν τόσον καταστρεπτικαὶ ὅσον ἐφάνταζόμην. Καὶ τρίτον ἐφάνησαν, τῷ 1783, ἦτοι δεκαεπτὰ ἔτη, ὥστε κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν θὰ τὰς ἐπαναϊδωμην πάλιν τῷ 1800. Ἡ θήλεια ἔχει ἐν τῇ οὐρᾷ αὐτῇ· ἐν κέντρῳ ὀξύ ὡς ἄκανθα, δι' οὗ τρυπᾷ τοὺς κλάδους τοῦ δένδρου καὶ ἀποθέτει εἰς τὰς ὁπὰς αὐτὰς τὰ ὠά της. Ὁ κλόνος μετ' οὗ πολὺ ξηραίνεται καὶ πίπτει, τότε δὲ τὸ ὄν ἐκ τινος αἰτίας διυσεξεγήτου ἐμπύηνυται εἰς μέγα βάθος ἐν τῇ γῇ καὶ διαμένει αὐτότε ἕως δεκαεπτὰ ἔτη, ὡς εἶπομεν ἂνωτέρω.»

Τὸ ἐπόμενον ἀπόσπασμα εἶνε ἄξιον τοῦ Πλινίου.

«Κατὰ Ἰανουάριον τῷ 1797, παρετήρησα μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὅτι αἱ μέλισσαι μου ἦσαν ἐκτὸς τῶν κυψελῶν αὐτῶν καὶ ἐφάνιντο λίαν ἀπησχολημέναι· μία μόνη κυψέλη ἔμενεν ἡσυχος καὶ δὲν συμμετεῖχε τῆς κινήσεως τῶν ἄλλων. Ἐρευνήσας τὸ αἶτιον, ἀνεγνώρισα ὅτι αἱ μέλισσαι εἶχον κενώσει τὴν κυψέλην ταύτην, καὶ ὅτι οὐδὲ σταγόνα μέλιτος κατέλιπον ἐν αὐτῇ. Τῇ 9 Φεβρουαρίου ἐφόνευσα τὰς μελίσσας τῶν περικύκλω κυψελῶν καὶ εὗρον πλεῖστον μέλι ἐν αὐταῖς. Νομίζω λοιπὸν ὅτι, αἱ ἰσχυρότεραι ἀφῆρσαν τὸ μέλι τῶν ἀσθενεστέρων καὶ ὅτι αὐταὶ διωκόμεναι ἐκ τῆς κατοικίας των, ἀπεφάσισεν ν' ἀνγκητώσιν τὸν καρπὸν τῆς ἐργασίας των ἢ ν' ἀποθάνωσιν.»

Ὁ Βαννέκερ ἀπεβίωσε τῷ 1804 ἀγαπώμενος καὶ σεβόμενος παρὰ πάντων ἐκείνων ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν· καίτοι δὲ οὐδὲν μνημεῖον δεῖκνύει τὸν τύπον ἐν ᾧ ἐγεννήθη καὶ διήλθεν ἡ ἐργατικὴ καὶ πολυμήχανος ἐκείνη ὑπαρξίς, ἡ ἱστορία ὅμως ὀφείλει νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ὁ μεγαλοφύεστερος καὶ αὐτομαθέστερος ἐπιστήμων, τὸν ὁποῖον παρήγαγον αἱ μεσημβριναὶ ἐπαρχίαι τῆς Ἀμερικῆς, εἶναι ὁ Βενιαμὴν Βαννέκερ, αὐτόχρημα Ἀφρικανός.

Ὁ Βενιαμὴν Ἑλληνότ, ὅστις· ὑπῆρξε φίλος εἰλικρινῆς τοῦ Βαννέκερ καὶ συνήθοισε περὶ αὐτοῦ ποικίλα ἀνέκδοτα, ἰδοὺ πῶς ἐκφράζεται περὶ αὐτοῦ.

»Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ μακροῦ βίου του ὁ Βαννέκερ προσεῖλκυσε τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην ὅλων τῶν γνωρίμων του, ἰδίᾳ δὲ ἐκείνων, οἵτινες ἐδυνήθησαν νὰ ἐκτιμήσωσι τὴν εὐφυίαν καὶ τὰς εὐρείας γνώσεις του. Καίτοι διῆγε βίον ταχ-

τικόν καὶ μεμονωμένον, ἐν τούτοις οὐδ' ὅλως ἦν χαρακτῆρος μισανθρώπου, διότι εἰς εὐγενῆς, ὅστις τὸν συναναστρέφει, ἐκφράζεται οὕτω περὶ αὐτοῦ. «Τὸν ἐνθυμούμαι πολὺ καλῶς, εἶχεν ἥθος εὐάρεστον καὶ γλυκὺ, ἐκέκτιστο δὲ καὶ τι εὐγενές ἐν τῷ ἐξωτερικῷ αὐτοῦ. Τὸ πνεῦμα του ἦτον ὁμολογούμενον, λίαν ἀφηρημένον ἕνεκα τῶν μαθηματικῶν μελετῶν του, ἀλλ' ἐν τούτοις ἐδέχετο λίαν εὐχάριστος τὰς ἐπισκέψεις μας. Ἐτερος δ' Ἀμερικανὸς ὁμιλεῖ οὕτω περὶ αὐτοῦ. «Ἦμην παιδίον, ὅτε τὸν ἐγνώρισα, καὶ ἠσθάνην μεγάλην συμπάθειαν πρὸς αὐτόν, διότι εἶχε τοὺς τρόπους λίαν εὐγενεῖς. Ἦτο χαρίεις, γενναῖος, φιλόξενος, φιλόανθρωπος, τιμῆς καὶ εὐάρεστος. Ἐκέκτιστο γνώσεις ποικίλας καὶ ἐγίνωσκε τὰ καθ' ἑκάστην συμβαίνοντα διεκρίνετο ὁμῶς ἰδίως διὰ τὴν μετριοφροσύνην καὶ τὸ ἀπειριτον αὐτοῦ. Τὸν ἐβλεπον συχνάκις. Ἡ λευκὴ πυκνὴ κόμη του τῷ ἔδιδεν ἥθος σεβάσμιον. Τὰ ἐνδύματά του ἐκ λεπτοῦ ὑφάσματος κατὰ τὸν τότε συρμόν, συνέκειντο ἐξ ἑνὸς ἐπενδύτου μὲ ὄρθιον περιλαίμιον, ἐκ μακροῦ ὑπενδύτου καὶ ἐκ πετάσσου πλατυφύλλου.

«Τὸ χρῶμα του ἦν μαῦρον, οὐχὶ ὁμῶς καὶ κτρινοχρουν εἰς οἰανδήποτε δ' ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός καὶ ἂν ὑπ' ἡλιανέ τις παρ' αὐτῷ, τὸν εὕρισκε πάντοτε ἐγγὺς τραπέζης κεκαλυμμένης ὑπὸ βιβλίων καὶ χαρτίων, καὶ ἐπειδὴ ἦτο μέγας μαθηματικὸς, εἶχε συνεχῆ ἀλληλογραφίαν πρὸς τοὺς λοιποὺς μαθηματικούς ὅπως, ἀνταλλάσσει τὰς σκέψεις του ἐπὶ τῶν δυσδιαλύτων ζητημάτων.»

(Ἐκ τῆς Revue Britanique).

ΤΟ

ΕΝΑΥΜΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΤΟΥ.

Ἐπορευόμην εἰς τὸ κυνήγιον τῶν λαγωῶν ὅτε εἰς τὴν καρπὴν τῆς ὁδοῦ ἀπήντησα νέαν τινα χωρικὴν ἐπ' ὄνου, ἥτις ἐφόρει κοντὸν μεσοφούστανον καὶ λευκὸν κεφαλοδεσμον, ἦτο δὲ ζωηρὰ ὡς στρουθίον καὶ δροσερὰ ὡς ῥαφανίς.

Ὁ ὄνος ἦν ἐπίσης ὡραίος ἡ οὐρά του ἐκινεῖτο χαριέντως, ἐνῷ τὰ ὠτά του ἐσχημάτιζον ἀνεμιστήριον, καὶ ἐκαμάρονεν ὡς νὰ ἔφρεν ἐπ' αὐτοῦ ἄλλον τὸν κόσμον, καὶ ὅτε ἐχαίρετα διὰ τῆς γλώσσης τὰς ὀκακάνθας τὰς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἐδείκνυνεν ἐδόντας οὔτε πολὺ μακροῦς, οὔτε πολὺ κτρινοὺς δ' ὄνον.

Ὅπισθεν ἠκολούθει μέγα λαγωνικόν.

Ἐχαίρετσα τὴν χωρικὴν καὶ — Καλησπέρα, κόρη μου, τῇ εἶπον, δύνασαι νὰ μοὶ δείξης τὸν δρόμον τοῦ δάσους;

Ἐμελλε νὰ μοὶ ἀποκριθῇ, ἀλλ' ὁ ὄνος ἤρχισε νὰ ὀγκᾷται καὶ νὰ λακτίζη ὡς ἂν ἦτο αὐτὸς πρὸς θν ἀπηύθυνε τὴν ἐρώτησιν.

Ταῦτοχρόνως ἡ νεάνις κραυγάζει καὶ φέρει τὴν χεῖρά της πρὸς ἕνα κόφινον ἐνθεν ἐξέρχεται μικρὰ γαλῆ.

Μετὰ πηδήμα πηδᾷ ὑπὲρ τὰ ὠτά του ὄνου καὶ φεύγει πρὸς τοὺς λειμῶνας.

Ὁ ὄνος ὀγκᾷται, ὁ κύων γαυγίζει, ἡ νεάνις παραπενοεῖται. — Ἄ! ἡ γαλῆ μου! ἐχάθη! καὶ ἡ νουνά μου ἦτις μοὶ τὴν ἐνεπιστεύθη τόσον, τί θὰ εἴπῃ;

Εὐθὺς ὁρμῶ πρὸ καταδιώξιν τῆς φυγάδος, καὶ τὴν προφθάνω, ἡ οὐρά της εἶναι ἤδη μεταξὺ τῶν δακτύλων μου, ἀλλὰ πηδᾷ βυάκᾳ τινα, ἀναβαίνει ἐπὶ λεύκης, καὶ ἐγὼ πίπτω εἰς τὸ ὕδωρ, πρὸς μέγαν φόβον τῶν βατράχων, οἵτινες ἐξῆλθον διὰ νὰ ἀερισθῶσιν. Ἰδοὺ ἐγὼ λοιπὸν διαβεβρεγμένος ὡς σπύγγος, μακρὰν τοῦ ὅπλου μου καὶ λασπωμένος ὡς ὁ κύων μου. Ἦμην μανιώδης, ζητῶ μίαν πέτραν, ἐν ξύλον, ἀλλὰ μεταστρεφόμενος βλέπω ὅτι ἤδη ἐξεδικήθην.

Ἡ ἀνόητος γαλῆ ἀφῆκεν ἤδη τὴν λεύκην διὰ νὰ τρέξῃ καλλιτσοόν, ἀλλὰ δὲν ἐσκέρθη τὸ λαγωνικόν, ὅπερ δι' ἑνὸς πηδήματος τὴν συνέλαβε καὶ ἔθραυσε τὴν κεφαλὴν της, ὥσπερ πίθηξ θραύει καρύδιον.

Δὲν ἀγαπᾷ ποσῶς τὸ αἷμα, ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι ὁ φόνος οὗτος δὲν μοὶ ἐπροξένησε δυσἀρέσκειαν. Ὅθεν ἐθώπευσα τὸν φονέα, ὅς τις ὁμῶς ἤρχισεν εὐθὺς νὰ τρέχῃ, ὡς ἂν πάντες οἱ χωροφύλακες τοῦ τόπου ἔτρεχον πρὸς καταδιώξιν του.

Δὲν μοὶ ἔμανε πλέον ἢ μία διέξοδος νὰ ὑπάγω πρὸς τὸν ὄνον ὅς τις ἤρχισε τὸ βάδισμα καὶ πρὸς τὴν νεάνιδά ἥτις ἐξεκαρδίζετο γελῶσα. Τὰ ἐνδύματά μου ἦσαν κεκολλημένα ἐπὶ τῶν ὀστέων μου, πρᾶγμα ὅπερ προστιθέμενον εἰς τὴν ἰσχυρότητά μου μοὶ ἔδιδε τὸ ἦτον εὐάρεστον ἥθος σωλῆνος καπνοδόχου.

Ἐκτὸς τούτου καὶ ἂν δὲν ἦμην πολὺ γελοῖος, ἦμην ὁμῶς πολὺ τεταραχμένος καὶ πεινασμένος, διότι ὁ σάκκος μου ἀντὶ ἐνδυμάτων περιεῖχε μίαν δεσμιδαὶ γάρων καὶ ἐν κουτίον φωσφορικῶν πυρρείων.

Ἡ νύξ ἐπλησίαζε, καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς σκηνῆς καταιγὶς προσηνύετο.